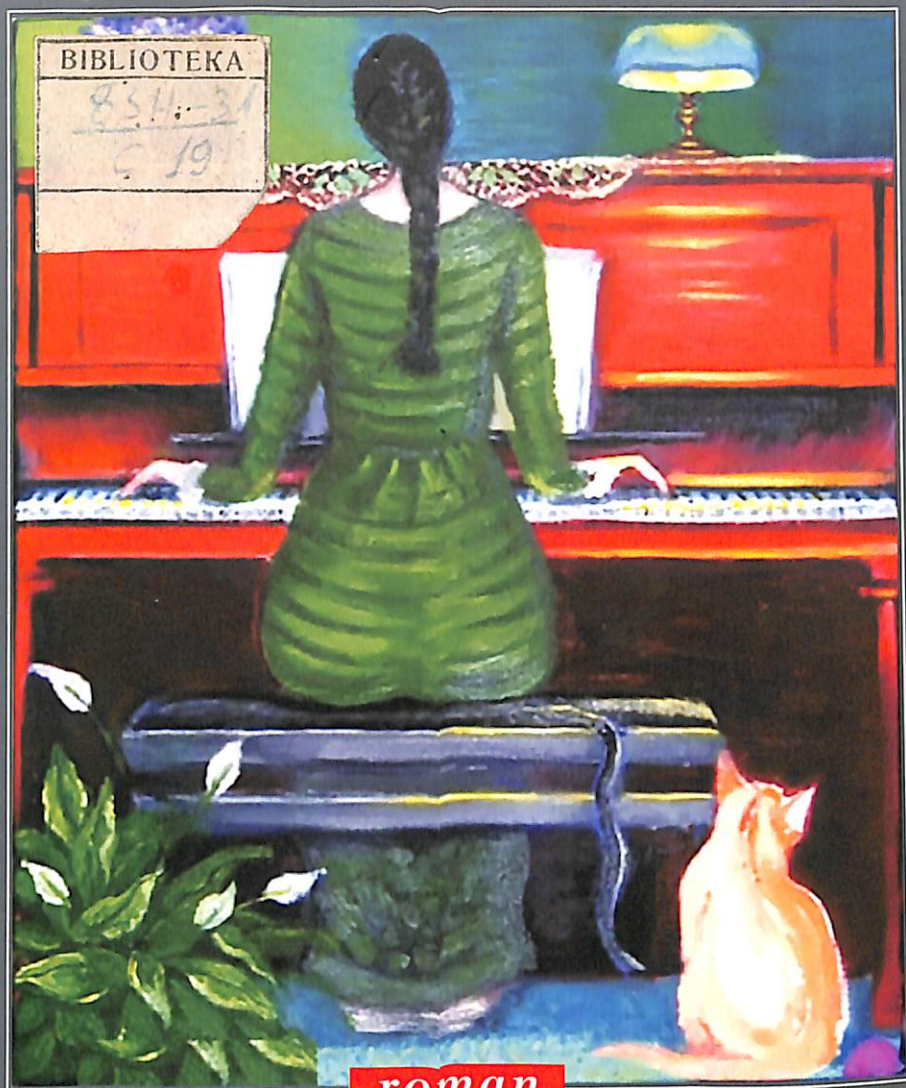

VIKTOR CANOSINAJ

roman

Pianistja belge

85H-31
C 19

Viktor Canosinaj

Pianistja belge

Roman

I

Ata po vinin me vrap, kapur për dore, me çantat hedhur shkujdesur supit, me pamje të çakërdisura njerëzish të harruar, mbetur në një ishull të humbur, që shohin diku në det një anije shpëtimtare dhe dalin në breg e fillojnë hidhen përpjetë, duke bërë shenja me duar e duke thirrur si të krisur. Në sy kishin një shkëlqim ëndërrimtar, të etur. Ata sy shikonin larg, me qindra kilometra larg, nuk donin t'ia dinin fare për tokën ku shkelnin. Kohë pas kohe vajza ngjeshej pas djalit sikur të donte të bindej për praninë e tij, sikur të mos i mjaftonte dora e tjetrit, të cilën e kishte shtrënguar gati-gati me kthetrat e një shpendi grabitqar.

Gruaja e moshuar i pa dhe ndali. Kuptoi gjithçka. Ishte një ditë që ata po e prisnin. Të tre. Ajo u pështet pas murit të rrugicës duke mbajtur në krahun e djathtë një shportë. Djali dhe vajza nuk e panë. Shtynë me sup portën e vjetër të shtëpisë dhe hynë në oborr. Vetëm atëherë gruaja vazhdoi të çapitej, iu afrua portës dhe i pa ata të dy tek po putheshin sikur të kishte tingëlluar ora e fundit e botës. Çantat i kishin flakur për tokë. Vajza ishte lidhur pas supit të djalit dhe lakohej pas tij si një velë e grisur anijeje të cilën stuhia kërkon ta shqisë përfundimisht nga direku, por ajo nuk epet, mbahej te lidhja e fundit e litarit, një lidhje e pagabueshme kjo, e bërë nga dorë mjeshtri. Buzët e saj kërkonin vazhdimisht ato të djalit, të hapura, të thara, të nxehta.

Ai i përgjigjej, e tërhiqte pas vetes me një rëndësi të fortë, ndërsa me tjetrën kërkonte diku në xhepin e pantallonave çelësin e derës. Më në fund e gjeti atë dhe e hapi derën pa u shkëputur nga trupi i vajzës dhe buzët e saj. Përfunduan të dy brenda dhe pas tyre dera mbeti hapur.

Gruaja e moshuar buzëqeshi si nëpër ëndërr. Kam pasur moshën e saj atëherë, mendoi. Ajo iu afrua duke u rrëqethur derës së katit gjysmë të nëndheshëm të asaj shtëpie të vjetër e të madhe, që dikur, në kohën e lavdisë së saj, mbante emrin Vila e Trëndafilave të Bardhë. Dëgjoi disa rënkime të ëmbla, pastaj fjalë dashurie pa fund, që të kujtonin mërmërimën e një përroi që vjen përmes një lugine malore, duke kërcyer gurë mbi gurë e duke u lëpirë brigjeve të veshur me myshk e shkurre. Djali dhe vajza kishin përfunduar në dysheme, të kapërthyer me etjen e vjetër të racës njerëzore për t'i shkrirë dy trupa në një.

Gruaja nuk u tërhoq. Vazhdoi të shikonte qetësisht, e përmalluar, me një buzëqeshje miqësore, si njerëzit kur kujtojnë ndodhitë e tyre të shkuara që nuk do të përsëriten më kurrë. Vajza ishte kapur me këmbë pas mesit të djalit dhe me krahë te supet e tij. Përkulte vazhdimisht qafën për të arritur buzët e tij. Ajo ishte shtrati i përroit, i cili nuk u mjafton kurrë ujërave të harbuar pranverorë që zbresin nga malet, për t'u këputur poshtë nëpër ujëvara dhe për t'u derdhur më në fund në një lumë më të gjerë. Djali ishte përroi që tashmë kishte zbritur deri në brez të malit dhe vrulli nuk mund t'i përmbahej më. Ai lëvizte mbi trupin e vajzës si vrundujt e ujit kur kapërcejnë një va.

Gruaja e moshur bëri drejt djalit një gjest kurajoje, pa e ndëprerë buzëqeshjen dhe duke u përhumur edhe më thellë në përmallimin e saj. Im nip di të bëjë dashuri

vërtet bukur, mendoj. I ka ngjarë të gjyshit në gjithçka. Zot i madh e i plotfuqishëm, që më shikon nga lart, falmë! Është trupi i tij, janë lëvizjet e tij. Ajo kafshoi fort buzën e poshtme për të përmbajtur rrëqethjen.

Ndërsa përroi po i afrohej honit ku varej poshtë me oshëtimë, djali u përmend papritur dhe pyeti i trembur se mos kishte ndonjë rrezik. Jo, mos ik, iu lut vajza. Nuk ka asnjë rrezik. Çuditërisht, rënkimet e saj i kujtuan gruas së moshuar ëmbëlsinë e një akordi në La minor. Ajo mbylli sytë. Aty pranë po luhej një pothuaj fantazi. Në djall të shkonin të gjitha partiturat e arkivave muzikorë. Si nuk i kishte shkuar mendja ndonjë kompozitori të hidhte në nota atë pothuaj fantazi të vjetër sa të gjithë përrënjtë e botës? Apo e kishin bërë dhe e kishin fshehur nën tituj të tjerë? Me siguri duhej të ishte kjo e dyta.

Shtrati i përroit filloi të ngushtohej. Po afrohej honi i ujëvarës. Vajza filloi të thërriste emrin e djalit, duke iu lutur që ai akt dashurie të mos ishte i fundit. Jo, iu përgjigj ai, nuk do të jetë i fundit. Deti do të jetë miku ynë i madh shpëtimtar. Do të mbërrijmë atje ku jemi nisur me dhjetëra herë nëpër ëndrra.

Gruaja e moshuar hapi gishtat e dridhur të duarve. Jo, nuk ka akord që ta japë mrekullinë e këtij çasti, mendoj. Mbahu, Antuan! Mrekulli të tilla ndodhin rrallë në jetë. Rënkimet e vajzës dhe thirrjet e saj lutëse u zgjatën si oshëtimat e ujëvarës në rënie e sipër, pastaj u zbehën dhe filluan të shuheshin dalngadalë si vrundujt e ujërave malorë që më në fund gjejnë prehje poshtë në fushë.

– Antuan, do të vija me ty deri në ishullin Galapagos, ku jetojnë vetëm breshkat, – psherëtiu vajza.

– Kurse unë deri atje ku fillojnë akujt, – ia ktheu djali.

Oh, pse kaq larg, qeshi gruaja e moshuar duke u

përlotur. Pas pak ajo u kollit.

– Eh, paskam lënë derën hapur, – foli.

– Nona, jemi brenda unë dhe Eta, – ia ktheu i nipi.

Ajo u la edhe ca kohë që ata të visheshin.

– Çantat e shkollës i keni lënë jashtë, – tha pastaj duke hyrë. – Merrini dhe bëjini gati, nëse doni që të ikim! Anijet po mbushen. Për pak orë në to nuk do të ketë më vende. Më besoni.

Gruaja vështroi nga vajza. E skuqur, ajo po qante. I uli sytë me druajtje, ndonëse nuk ishte hera e parë që gjyshja e Antuanit i gjente aty brenda, pas akteve të ngutura të dashurisë.

– Eta, je më e bukur se kurrë, – i foli ajo.

– Falemnderit, nona! Ne menduam se... do të ishte hera e fundit që takoheshim në këtë shtëpi... Antuani... dhe vrapuam shumë...

– E shoh që keni vrapuar. Edhe unë po vrapoja dje. Pashë në ëndërr qytetin tim të vogël të lindjes. Vrapoja nëpër rrugët e tij. Para më doli Klara.

– Klara?!

– Po.

– E si ishte?

– E re. Si atëherë kur formuam grupin. Më pyeti në e kisha bombën me vete dhe unë u zgjova e trembur. Bombën nuk e kisha.

Vajza i buzëqeshi. Gjyshja hapi krahët dhe ato u përqaftuan.

– Nona, do ta marrim mamin me vete? – pyeti papritur Antuani.

– Kam frikë se ajo nuk do të pranojë të vijë, – ia ktheu gjyshja.

Pas ndonjë çerek ore një grua me pamjë të trembur hyri brenda. Kur pa një valixhe të vjetër të së ëmës dhe

çantën e të birit dhe të shoqes së tij të shkollës që po mbusheshin, ajo filloi të qante.

– Jo! Ju lutem, jo! – thirri. – Mama, le të presim përgjigjen zyrtare. Nuk mund të ikim kështu. E shumta nga prilli gjithçka do të ketë përfunduar dhe mund të nisemi me viza.

E ëma e përqafoi për ta qetësuar.

– Jo, Sofi. Nuk i duroj dot më burokracirat. Kam duruar shumë. Do ta presim përgjigjen atje. Ti... vazhdon të jesh e lëkundur?

– Nuk mund ta lë shtëpinë vetëm. Mund të na e marrin. Tjetra buzëqeshi me keqardhje.

– Ke të drejtë. Kjo mund të ndodhë vërtet. Në këtë vend ka kohë që nuk respektohet prona e tjetrit. Gjithsesi, unë do të kthehem shpejt. Atëherë, na përgatit diçka për të ngrënë. Për dhjetë minuta ne nisemi.

Sofia vështroi nga i biri.

– Ma, të lutem, eja! – i foli ai.

– Jo, është më mirë të qëndroj, – foli ajo pa e vështuar. – Do të bashkohemi më vonë. Do të shkoj në kishë të lutem për ju. Mos u trembni, keni gjyshen me vete. Ajo është si Zhanë d’Arka.

Gruaja e moshuar vështroi nga e bija që filloi të vinte rrotull e hutuar.

– Më mirë ulu, – i foli. – Nuk je për gjë.

Sofia iu lut të birit t’i qëndronte pranë. Filloi ta përkëdhelte e ta puthte, pastaj e përqafoi sikur të mos donte ta lejonte që të shkonte. Ndërkohë vajza ishte tërhequr mënjanë dhe e vështroi e prekur. Sofia ndjeu në lëkurën e të birit aromën e huaj të vajzës aty pranë dhe ngriti sytë drejt saj.

– Eta, ti po ikën me leje? – pyeti.

– Mami e di, – u përgjigj vajza.

– Atëherë, shkoni, – tha Sofia gati me mundim. – Mama, të lutem, gjej një anije sa më të madhe e të sigurt.

– Ne do të kemi fatin me vete, – ia ktheu e moshuara, – edhe sikur të marrim barkën më shkatarraqe që lëkundet mbi det.

Ndërsa ata dolën, Sofia qëndroi ca në mes të dhomës duke qarë, pastaj u kujtua për kishën dhe nxitoi pas tyre. Jashtë dukej sikur kishte filluar lufta. Mungonin vetëm sirenat e kushtimit ajror. Nëpër rrugë njerëzit vetëm vraponin, a thua se donin t'i shpëtonin një bombardimi që mund të fillonte nga çasti në çast. Dukej sikur ai qytet e kishte humbur kuptimin dhe nuk kishte më asnjë vlerë. Nëpër rrugë ishin shpërndarë libra shkolle. Njerëzit shkelnin mbi ta.

Në hapësirën e portit ikësit kishin filluar të mësynin anijet si ato hordhitë mesjetare kështjellat. Duke shtrënguar për duarsh gjyshen dhe Etën, Antuani qëndroi para një një anijeje ndëroqeanike.

– I bukur, – tha e moshuara. – Ngjitemi!

Ata zunë vend mes një grupi të madh familjarësh, drejt e mbi kuvertën metalike të anijes. Mbi kryet e tyre shndriste një qiell gënjeshtar marsi, me disa re puplore tek-tuk, që u ngjanin pulëbardhave në një telajo. Deri nën hapat e nxituar të ikësve.

– Kurrë nuk kam për ta kuptuar pse e bënë kaq të urryer këtë vend, – psherëtiu e moshuara. – Për të gjithë. Askush nuk i ktheu përgjigje.

II

Nga pasditja, ndërsa anija u nis, bluja e qiellit filloi të zbehej.

– Plot 47 vjet, – foli përsëri e moshuara. – Me anije erdha në këtë port dhe me anije po largohem.

Përsëri nuk i ktheu përgjigje njeri. Dy të rinjtë po putheshin e përqafoheshin si shumë të tjerë aty rrotull. Qëndruan në krahët e njëri-tjetrit derisa ra nata. Pastaj gjyshja nxori nga valixhja e saj një batanije.

– Ejani, zogjtë e mi, – tha. – Ngjeshuni pas meje. Nata është e ftohtë dhe e lagësht.

Ata vazhduan të kërkonin me duar, nën batanije, njëri-tjetrin, deri vonë, ndërsa anija çante në det të hapur, kur u duk se djalin e zuri gjumi.

– Nona, të të them një sekret? – pëshpëriti vajza.

– Po të dëgjoj.

– Ty të dua më shumë se teta Sofinë.

– Të jam mirënjohëse, vogëlushe. Tani, a mund të të besoj edhe unë një sekret?

– Fol pa merak. Antuani po fle.

– Paradite... atje te shtëpia... unë ju pashë. Ishit të mrekullueshëm.

– Na pe duke bërë... dashuri?!

– Zoti ju bekoftë dhe më faltë mua mëkataren! Sa bukur ishte.

Vajza u struk nën krahun e gruas.

– Gjyshe, më fal, por...

- Oh, ju kuptova shumë mirë. Si mund të veprohet ndryshe kur nivesh për të marrë detin dhe atje në mes të tij mund të ndodhë...

- Në të vërtetë, këtë nuk guxuam t'ia thoshim njëri-tjetrit.

- Eh, janë ca gjëra që kuptohen pa u thënë. E do shumë tim nip?

- Duhet të bisedojmë për këtë hapur?

- E pse jo?!

- Jam e sigurt se lidhja jonë arrin përtej dashurisë. Unë nuk e di se çfarë vjen përtej dashurisë.

Gruaja e moshuar buzëqeshi.

- Të siguroj se vijnë gjëra tepër tokësore.

- Jo, nuk e besoj.

- Eh, edhe unë nuk e besoja dikur! Vazhdo, më flit për ju të dy!

Vajza kaloi dorën butësisht mbi kokën e djalit.

- Antuani është shpëtimtari im. Më deshi dhe më mbajti pranë në ditët e mia më të vështira, kur më shkante mendja deri te... vetvrasja.

- Jo! Andeta, mos ma thuaj këtë.

Vajza psherëtiu.

- Nona, janë shumë gjëra që ti nuk i di.

- Oh, sigurisht. Por unë di me siguri që ajo nuk ishte hera e parë që ju po bënit dashuri.

Ato qeshën të dyja duke u munduar të mos dëgjo-heshin.

- Pra... ti e kishe kuptuar?

- Vogëlushe, unë i kam shkelur ato rrugë shumë para jush. Sa herë që ju largoheshit nga mësimi dhe vinit në shtëpi, sajoja ndonjë punë. Nja dy herë kam kthyer nga rruga edhe time bijë, që të mos ju gjente aty brenda. Ajo edhe sot e kësaj dite nuk e beson që i biri ka